

Lønnsomt å være OBOS-medlem:

på sparepengene dine

Aftenposten

Morgenutgave. Mandag 1. februar 1993. Uke 5. Nr. 51. 134. årg. Kr. 10,00. Fly/ekspr.: Vest-/Midt-Norge kr. 11,00. Nord-Norge kr. 12,00

Nytt sentralbord & postadresse

Hovedkontor
og sentrallager
22 32 95 00

Ordrekontor
22 32 95 50

Fax 22 30 55 05

Fax 67 97 47 44

Postboks 5, Furuset 1001 Oslo

TG Tybring-Gjedde

1 Stuerent unionsbegrep

Unionsbegrepet er blitt stuerent i Europavegelsen. Etter at nei-siden flere ganger har etterlyst en EF-tilhenger som tør si at han er for union og Maastricht-avtalen, uttalte Inge Lønning i går de forløsende ord. Side 5

2 Forsømt nasjonalskatt

Folkemuseet på Bygdøy er landets desidert største museum. Men det er en forsømt nasjonalskatt. 95 prosent av gjenstandene er skjult for publikum. Lass på lass er stuert vekk i magasinene. Side 14

3 Gode penger på tele-sex

Televerket gjør gode penger på de mange teletjenestene som har dukket opp de siste årene. Det omsettes for 150 mill. kr. årlig. Men mange foreldre deler neppe Televerkets glede over alle de dyre samtalene. Side 19

4 Stjernemøte på NRK-TV

Terje Strømøy fra NRK Sør-Trøndelag får ansvaret for fredagsunderholdningen i Fjernsynet fra 16. april og utover. Seerne skal møte kjente artister på en ny måte. Og det blir akustisk gitar, intet playback. Side 34

Familien levde i uvisshet i 48 år:

Faren døde i Stalins leir

I april 1944 så Kari Brække og Gudrun Toftvang sin far Haakon Skukkestad for siste gang. Da reiste frontkjemperen til Karelen for å kjempe på tyskernes side mot Sovjet. I 48 år levde de i uvisshet om farens skjebne. Inntil Aftenpostens søndagsavis i går fortalte at han døde i en av Stalins fangeleirer i april 1945. — Det var et sjokk å lese avisen, men samtidig en befrielse, sier søstrene.

„Endelig fikk vi svaret,,

Nå vet familien at Haakon Skukkestad ligger begravet i fellesgrav nr. 16 i leir 157 ved Leningrad. Arkivene i Moskva oppgir at han døde av magetyfus og utmattelse. — Vi vil gjerne vite hvor graven er og besøke den, sier døtrene Kari og Gudrun i dag. Side 7

FRONTKJEMPER: Vi fikk aldri vite hvorfor far ble frontkjemper. Fortiden har vært omgitt av taushet, sier Kari Brække (til venstre) og Gudrun Toftvang. Foto: JAK THOMAS ESPEDA

102742

Frontkjemper-barna:

- Endelig vet vi fars skjebne

– Endelig fikk vi svaret! I 48 år har vi svevet i uvisshet om hans endelige skjebne, sier Kari Brække (63) og Gudrun Toftvang (51).

TILBAKE ALENE: Også barna til frontkjemperne led. Her er Asta Skukkestad og barna, fra venstre: Harald (12 år), Karl (14 år), Astrid (10 år) og vesle Gudrun (3 år) på morens fang. Bildet er tatt i 1944.

**ROLF L. LARSEN
JAN THOMAS ESPEDAL (foto)**

Faren til de to, Haakon Skukkestad, døde i en sovjetisk fangeleir i april 1945. Han var en av ca. 40 norske frontkjemper som omkom i slike leirer.

– Det kom som et sjokk på oss da vi åpnet Aftenposten i går og så hvordan far døde.

Siste gangen de to søstrene så ham, var i april 1944 – da var de henholdsvis 14 og tre år gamle. Etter dette hørte ingen noengang hva som hadde skjedd med ham – før i går.

Fellesgrav 16

Det var Aftenpostens korrespondent Halvor Tjønn, som i sin historie fra GULag-leirene kunne bringe svaret på nordmannens skjebne: I 1944 ble Haakon Skukkestad tatt til fange i Karelen. Året etter døde han av maveulykke og utmattelse. Skukkestad er begravet i fellesgrav 16 i leir 157 i Leningrad-området.

et. Aftenposten-journalisten fant opplysningene om nordmannen i krigsfangearkivet i Moskva.

– Det er både vondt og godt endelig å få vite hva som skjedde med ham, og hvordan han døde. Selv om vi selvsagt ikke er helt sikre på at det er sannheten som nå kommer frem, sier de to søstrene.

Tausheten

Alle de fire barna i Skukkestad-familien: Karl, Harald, Astrid og Gudrun har i alle år etter krigen måtte forsøke å skjule sannheten om faren. – Vi fikk streng beskjed av mor, at når noen spurte oss hva som var skjedd med far, skulle vi bare svare: «Han er død».

– Det har vært som å leve på en livsløgn. Denne byrden har ikke vært lett, og det er derfor befriende å få vite at far er død, og hvor han har sin grav. Og å kunne fortelle om dette. Nå når vi endelig vet sannheten – sannsynligvis da, sier Gudrun.

NYHETEN: – Vi fikk sjokk da vi åpnet Aftenposten og leste om vår far

Det var i 1942 Haakon Skukkestad ble frontkjemper. 36 år gammel forlot han kona Asta og sine fire barn. Han var stasjonert i Karelen. To ganger var han hjemme på permisjon. Sist i april 1944. Da lovet han å komme hjem igjen til Kari's konfirmasjon i desember. Siden hørte ingen fra ham – før familien i går fikk vite hans skjebne.

Haakon var den eneste i familien som ble frontkjemper. Brødre og flere andre i familien var på med i motstandsbevegelsen.

Da Haakon Skukkestad ikke vendte hjem etter krigen og det ble kjent at han var frontkjemper, ble Skukkestad-familien «frosset ut» ut av bygden de bodde i Indre Østfold.

– Jeg og mine to søsken ble plassert hos andre familier. Kun yngste jenta Gudrun, var igjen hos mor. Hun

hadde hverken økonomi eller krefter til å ta vare på alle. Mor måtte arbeide som fjøs-jente i mange år, og døde da hun var 50.

Det var barna til frontkjemperne som led. Det føles som en befrielse for de to å snakke ut om barndommen og oppveksten, en dag som dette. Dagen de fikk den endelige bekreftelse om farens skjebne – 47 år etter de sist så ham.

Besøke graven?

– Vi vil gjerne vite hvor graven hans ligger og besøke den, sier Kari Brække.

– Far var en snill far. Vi fikk aldri vite hvorfor han ble frontkjemper. Vi snakket aldri om dette hjemme. Fortiden vår har vært omgitt av taushet. Nå kan vi endelig snakke om den, sier de to. Mellom i sofaen sitter eldste sønn til Kari, Håkon (42 år). Den tredje av søsknene, Astrid, er over telefon

s og bestefars endelige skjebne i Aftenposten i går, sier fra venstre Karl Brække (63 år), Håkon Brække (42 år) og Gudrun Toftvang (51 år).

FRONTKJEMPERE

- Frontkjemper er vanlig betegnelse for norske borgere som gikk i tysk krigstjeneste under den annen verdenskrig.
- Over 5000 mennesker kom i aktiv fronttjeneste, og mer enn 700 falt.
- Minst et par hundre frontkjemper satt internert som krigsfanger i Sovjetunionen under siste krig. De var alle tatt til fange på Østfronten.
- De fleste kom seg hjem etter krigen, men mange døde i GULag-leirene.
- Etter å ha fått innsyn i hittil lukkede sovjetiske arkiver, kunne Aftenposten i gårshagens avis dokumentere at minst 47 frontkjemper døde i sovjetiske fangeleire under og etter krigen.

varslet om nyheten søsknene fikk presentert i går. Deres eneste bror Harald, døde for noen år siden.

Haakon Skukkestad hadde ni barnebarn. – For oss er det selvsagt også dette en spesiell dag. Vi fikk nok

alle et sjokk da vi endelig fikk svar på hva som skjedde med ham. Men at vi skulle få dette budskapet gjennom avisen, har vel ikke akkurat gått opp for noen av oss ennå, sier Håkon Brække.

TELEFON TIL MOSKVA: Karl Brække i telefonen med Aftenpostens korrespondent Halvor Tjønn i Moskva, får å høre nærmere om hva som stod i krigsfange-arkivet i Moskva om far-en.